

Гледано из Стејт департмента у Вашингтону, свет је у пламену — али за то нису криви рекордни топлотни таласи. Нерешени рат са Ираном озбиљно је нанео штету Доналду Трампу.

Његова војна кампања доживела је потпун неуспех, цене енергената и хране и даље расту, а пораз републиканаца на новембарским изборима за Конгрес све је извеснији.

Понижавајуће по Трампа, Израел је ове недеље отворено одбацио његове најновије предлоге за мир у Гази, само неколико дана након што је Трамп сам себе похвалио због „историјског пробоја“.

У Европи, руски напади на савезнике НАТО-а постају све отворенији, претећи да прерасту у ширу ескалацију. Рат у Украјини, за који је Трамп обећао да ће га окончати, сада је дубоко закорачио у пету годину док цивили на обе стране страхују од нових

страдања.

А ово су само највеће кризе. Има их још много, примећује спољнополитички коментатор Гардијана Сајмон Тисдал.

Ретко када је потреба за ефикасном и професионалном дипломатијом била већа. Зато на сцену ступа Марко Рубио, амерички државни секретар и главни амерички дипломата.

Ако би успешно решио ове изазове, то би могло да 55-годишњег сина кубанских имиграната и бившег сенатора са Флориде доведе у први план за републиканску председничку номинацију 2028. године.

То је прилика за Рубија да демантује критичаре који га одбацују као Трамповог улизицу и човека за извршавање његових налога и да се трансформише у угледног државника на светској сцени.

Његов шеф га је 2016. године, када су били ривали на изборима, исмевао називајући га „малим Марком“ и „губитником“. Рубио је тада Трампа назвао преварантом.

Сада Рубио има прилику да направи велики искорак, буде храбар и докаже да је победник.

Или можда не.

Рубио се разликује од новијих америчких државних секретара — од политичких тешкаша попут Хилари Клинтон и Ентонија Блинкена, или Џона Керија, познатог по енергичној „шатл дипломатији“.

Рубио нема много стрпљења за „мировне процесе“. Уместо тога, он показује грубу америчку моћ како би наметнуо решења по принципу „узми или остави“, која унапређују интересе САД онако како их дефинише Трамп.

То је савремени облик империјализма. Циљаним земљама оставља се избор – да постану државе клијенти, попут Венецуеле, а потенцијално и попут Кубе и Гренланда, или да буду сломљене.

Када је реч о Ирану, политика није промена режима, а камоли демократска обнова. Циљ је послушност режима.

Рубио се понаша мање као посредник у мировним преговорима, а више као колонијални намесник са шлемом за сунце, који од понизних сатрапа захтева оданост.

Говорећи у Минхену у фебруару, Рубио је изложио своју изразито јастребовску, ретроградну доктрину америчког примата. Жалио је због пропадања „великих западних империја... убрзаног безбожним комунистичким револуцијама и антиколонијалним устанцима“ и упозорио да се Европа суочава са „цивилизацијским брисањем“.

САД, рекао је, не желе млаке савезнике „оковане кривицом и стидом“ због своје империјалне прошлости. „Желимо савезнике који су поносни на своју културу и наслеђе... и који су, заједно са нама, спремни и способни да их бране.“

Био је то познати исказ америчке хегемоније, али лишен лажног алтруизма и претварања.

Звучао је као посмртно звоно дипломатији.

Трамп је током протекле године напао осам земаља. Куба, која је Рубијева посебна опсесија, могла би бити следећа.

Рубијева неспремност да се лично укључи у мировне преговоре можда се делимично може објаснити његовом другом, противречном улогом — Трамповог саветника за националну безбедност.

Он је прихватио да Бела кућа преговоре о Украјини и Палестини препусти непрофесионалним изасланицима ограничених способности — Трамповом зету Цареду Кушнеру и пословном савезнику Стиву Виткофу.

У ширем смислу, Рубио је избегавао и директно учешће у преговорима са Ираном, препустивши потпредседнику Џеј Ди Венсу, свом главном потенцијалном ривалу за републиканску номинацију 2028. године, да сноси последице и критике.

Рубијев приступ са безбедне дистанце делује прорачунато. Или је можда једноставно ван своје лиге. Можда ни сам нема јасну представу шта заиста мисли о тим питањима и једноставно следи Трампове непредвидљиве налоге.

Овакву представу о политичком камелеону без чврстих принципа, доследних ставова и снажног моралног компаса додатно потврђује његова биографија.

Његов биограф Мануел Роиг-Франција сматра да Рубијева лична и политичка превртљивост — својевремено је постао мормон, да би се касније вратио католичанству — потиче из потребе још из детињства да припада одређеној групи, да буде на победничкој страни, без обзира на цену.

Као сенатор, Рубио је био велики критичар Кине. Сада се повинује Трамповом помирљивом ставу према Пекингу. Некада је жестоко критиковао Русију; сада заузима помирљивији став. Залагао се за помоћ другим земљама, али је као државни секретар драстично смањио улогу УСАИД-а и настоји да демонтира Међународни кривични суд, један од стубова међународног поретка.

Оштро је критиковао нуклеарни споразум Барака Обаме са Ираном. Сада подржава договор који би Техерану понудио додатне уступке. Након што га је Ватикан оптужио да води неморалан и неправедан рат, отпутовао је у Рим и одржао лекцију папи.

Иронија или трагедија Рубијеве ситуације јесте у томе што има моћ да учини много доброг — само када би имао храбрости да заузме јасан став.

Руски председник Владимир Путин, који губи и на бојном пољу, и код куће, слабији је него у било ком тренутку од 2022. године. Украјинском председнику Володимиру Зеленском недостају пресретачке ракете, војници и политичка подршка.

Договор о примирју којим би се сукоб замрзнуо могуће је постићи и то би могла да учини једина земља — САД — која има довољно утицаја да изврши озбиљан притисак на обе стране.

Слично томе, у Израелу, Бењамин Нетанјаху, архитекта геноцида у Гази и катастрофалних ратова са Хамасом, Ираном и Хезболахом, суочава се са могућим поразом на изборима у октобру.

То представља ретку прилику да се Трампове бесмислене идеје о Одбору за мир дискретно склоне у страну, заустави насиље јеврејских досељеника на Западној обали и започне нови, инклузивни процес заснован на резолуцијама Уједињених нација.

Рубио би могао много да допринесе Блиском истоку, светској економији, америчким потрошачима и сопственој политичкој каријери када би преузео вођење замрлих мировних преговора са Ираном и оживео јунски меморандум о разумевању, за који Техеран тврди да је једини излаз из застоја око Ормуског мореуза.

Тиме би Рубио имао снажну подршку већине Американаца, европских и заливских влада, произвођача енергената и пословне заједнице, као и присталица покрета МАГА, који с правом страхују да је Трамп увукао САД у још један бескрајни рат.

Чак би и Трамп могао да му буде захвалан. Он зна да се налази у невољи. Потребан му је неко ко ће му помоћи да се из ње извуче.

Чињеница да Рубио, упркос својој наизглед јединствено моћној позицији, вероватно неће учинити ништа од наведеног чини га најопаснијим човеком у америчкој администрацији после самог Трампа.

Опасан је зато што омогућава и подстиче Трампове најгоре инстинкте — и занемарује своју дужност. Опасан је зато што даје привид интелектуалне легитимности крајње десничарским фантазијама о неограниченој америчкој надмоћи.

За разлику од импулсивног Венса, који се на друштвеним мрежама упушта у детињасто вређање, и „министра рата“ Пита Хегсета, бучног ултранационалисте, Рубио је опасан зато што може да делује и говори разумно.

Постоји велика могућност да управо он постане Трампов изабрани наследник и наследник политичког бренда МАГА.

Можда ће се пре него што до тога дође поново променити. Можда ће поново открити неколико принципа, пронаћи дипломатску храброст и угасити неке од пожара.

Више пута је показао да своје ставове може да мења готово без ограничења.

Рубио још увек може да уради сјајне ствари. А може и да постане проблем велики колико и Трамп — или чак већи од њега.

(Данас)

